

СТАНОВИЩЕ

От: **доц. д-р Теменужка Йорданова Халачева**
катедра „Икономика и стопанско управление“, ХТМУ

На основание: **Заповед № Р-ОХ-77/02.03.2017 г. на Ректора на ХТМУ**

Дисертационна тема: **„Усъвършенстване процеса на обучение на персонала в мебелното производство“**

Докторант: **Силвия Александрова Христова**

За присъждане на: **Образователна и научна степен „доктор“**
Професионално направление: 3.8. Икономика
Научна специалност 3.8. „Икономика и управление“

Настоящото становище на дисертация на тема „Усъвършенстване процеса на обучение на персонала в мебелното производство“ с докторант Силвия Александрова Христова е изготвено съобразно Закона за развитие на академичния състав в Р. България, Правилника за неговото приложение и Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ХТМУ в качеството ми на член на научно жури със заповед на Ректора на ХТМУ София № Р-ОХ-77/02.03.2017 г.

1. Информация за дисертанта

Дисертантката Силвия Александрова Христова е преминала обучение по докторска програма по научна специалност 05.02.18. „Икономика и управление (по отрасли)“, съгласно Заповед № Р-ОХ-375/21.07.2014 г. като докторант на самостоятелна форма на обучение със срок на обучение от 2014 г. - 2017 г.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е в обем 131 страници, от които 111 страници основен текст, 7 приложения, 63 фигури и 9 таблици. Списъкът на литературните източници съдържа 121 публикации - учебници, монографии и статии, от които 28 източника на български език, 2 източника на руски език, 52 източника на английски език и 37 електронни публикации. Структурата на дисертационния труд включва увод, четири глави, заключение, справка на приносите, публикации по дисертационния труд, литература и приложения.

Темата в представения дисертационен труд е актуална. Обоснована е необходимостта от обучение на човешките ресурси в предприятието. Като причини за обучение на човешките ресурси са посочени „намаляването на работната ръка изобщо, липсата на квалифицирана такава, а и от непрекъснато променящите се на световно ниво политически, икономически, технологични и образователни тенденции“. Представени са обекта и предмета на изследване.

Целта на дисертационния труд е да се проучи, анализира и оцени необходимостта от обучение на персонала в предприятие от раздел "Производство на мебели" (сектор „Преработваща промишленост“). В резултат - да се разработи методика за ефективно организиране и реализиране на обучение в конкретно предприятие за производството на мебели и да се обобщят резултатите от приложението ѝ. Формулирани са конкретни задачи, които способстват за постигане на поставената цел. Научната теза е свързана с разработването на „практически приложима методика за обучение на персонала в предприятията, което ще доведе всеки служител до по-голямо удовлетворение от работата, до повишаване на неговата ефективност, до увеличаване на производителността в предприятието“.

В *първа глава* е извършена характеристика на причините, целта и принципите в обучението. Разгледани са обучението на управленския персонал, фирменото обучение и управление на знанията. В резултат са систематизирани изводи относно понятието „обучение на персонала/човешките ресурси“, спецификата на планираните и провеждани обучения по отношение на причините, целите и етапите.

Във *втора глава* са описани съществуващите методи на обучение, известни в литературните източници. Посочено е наличието на корелация между качествата, които трябва да бъдат придобити след провеждане на обучението и изборът на методи за обучение на персонала, която трябва да бъде установена преди планиране на самото обучение. Обоснована е зависимостта между избора на методи за обучение на персонала, специфичните особености на всяка организация, знанията, навиците и уменията, които всеки член от персонала ѝ притежава и тези, които трябва да бъдат придобити от него след провеждане на обучението.

В *трета глава* е извършено изследване на мебелното производство и на тази основа са систематизирани следните изводи:

- Секторът за производство на мебели обхваща малка част от индустриалното производство в България – 2%;

- Кадровото осигуряване на сектора е недостатъчно – страната функционира с 1 висше учебно заведение, 31 средни училища и 10 основни училища;
- Производство на мебели включва голям брой етапи (17) и служителите трябва да притежават технически умения за проектиране и производство на мебели, комуникативни умения за работа с клиенти и за работа в група.
- По-голяма част от анкетираните управители смятат, че персоналят им не е достатъчно квалифициран, т.е. необходимо е прецизиране и оптимизиране на процеса на организиране, планиране и провеждане на адекватни обучения в конкретни области в контекста на постигане на стратегическите цели на организацията

В четвърта глава е разработена методика за проучване, прогнозиране, планиране, организиране и провеждане на обучение на персонала в организацията. Извършена е идентификация на профила на предприятие „Х“ от гл. точка на организационно-управленската структура и структурата на персонала. Разработени са графици за обучението и е извършена оценка на ефекта от проведеното обучение от ръководството и от клиентите на фирмата. Методиката е адаптирана към предприятията за производство на мебели.

В заключението са направени изводи относно важността на обучението на персонала, както за него, така и за предприятието. Обобщените резултати от приложението на методиката показват, че проведеното обучение е било полезно и интересно за работниците и че те биха го препоръчали на свои колеги. За работодателя проведеното обучение също е успешно, тъй като е повишило производителността на труда на персонала му, оказало е благоприятно влияние в работната среда като е намалило конфликтите в предприятието.

3. Оценка на научно-приложните приноси

Основните резултати в представената дисертация са разграничени в две групи: приноси с научно-приложен характер и приноси с приложен характер.

Приносите с научно-приложен характер включват:

- Аргументирано разграничаване на понятията обучение и развитие в контекста на управлението на човешките ресурси.
- Възприемане на развитието на персонала като дългосрочна стратегическа дейност, проектирана в синхрон със стратегията за развитие на фирмата, а

обучението - като дейности, спомагащи за осъществяване на развитието на персонала в контекста на дългосрочното развитие на фирмата.

Като научно-приложен принос е представена и разработената система (анкети) за проучване на потребностите от обучение, обхващаща работници, служители и мениджъри. Системата за проучване има всеобхватен характер (включваща всички заинтересовани страни). Предложена е методика за системно организиране и провеждане на дейностите по обучение и тренинги на персонала, която позволява систематичен подход към целия процес на обучението.

Принос с приложен характер е апробирането на методиката в мебелно предприятие. Анализът на резултатите от проведеното анкетно проучване сред заинтересованите страни след приложението на методиката в съответните области потвърждава нейната адекватност и в други организации.

4. Оценка на публикациите по дисертацията

Силвия Александрова Христова е приложила 6 публикации по дисертационния труд, като 3 от тях са в съавторство и 3 самостоятелни. Публикациите са представени в списания, на международни научни конференции, на постерни сесии и отразяват научно-приложните резултати в дисертационното изследване.

5. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е изработен съгласно приетите изисквания и отразява пълно и точно съдържанието на дисертационния труд.

6. Заключение

Като отчитам актуалността, практическата насоченост и приложимостта на предложената методика давам положителна оценка на дисертационния труд. Предлагам на научното жури да присъди на Силвия Александрова Христова образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление: 3.8. Икономика, научна специалност 3.8. „Икономика и управление“.

София, 24.04.2017 г.

Член на журито:.....

(доц. д-р Теменужка Халачева)